

kort & krachtig

leesvoer

Els Diekerhof (red.)

Leren, wat moet je ermee?

Over jeugdcultuur en onderwijs

Muiderberg, Coutinho, 1982

Dit onderwijssociologische boekje gaat over het gedrag van jongeren. Het is helemaal mis met het gedrag van jongeren: zij zijn agressief, baldadig, negatief, balorig, ongemotiveerd, vernielzuchtig, wispelturig, klierig, onhoudbaar, onhandelbaar. De artikelen in dit boekje gaan over hoe dit problematische gedrag van jeugdige leerlingen zich binnen de klas voordoet.

Het eerste artikel heeft de toepasselijke titel: 'Ik doe liever iets met m'n hand dan met mijn kop'. Vijf onderzoekers gingen na op een lts en op een Levensschool, beide in Oss, of zich onder de jongeren ook een antischool-houding en antischool-gedrag had ontwikkeld. Over deze 'schooltegen-cultuur' is de laatste tijd in Engeland nogal veel gepubliceerd (o.a. Willis 1978). Op beide scholen bleek een grote groep leerlingen deze antischool-houding te vertonen. Uit interviews bleek, dat leerlingen niet zo zeer gefrustreerd zijn over hun geringe schoolsucces, maar vooral over de grote kloof tussen hun eigen verwachtingen en voorkeuren en het onderwijsaanbod van de lts. Veel leerlingen verwachten, dat ze op de lts iets praktisch kunnen doen, maar de school speelt daar de eerste twee leerjaren helemaal niet op in. De leerlingen krijgen dan vooral theorievakken, terwijl de leerlingen handarbeid juist hoger aanslaan dan hoofdarbeid. Hierin ligt de voornaamste oorzaak

van het verzet van de leerlingen tegen de school. De ouders spelen een stimulerende rol in dit verzet: 'je moet het toch in de praktijk leren'.

Een andere onderzoeker, Mooij, ging na hoe dat leerlingenverzet in de eerste schoolmaanden al vorm krijgt. Hij beschrijft enkele 'mooie' voorbeelden van hoe leerlingen de leerkrachten in de eerste weken al 'uitproberen'. In zijn analyses wijst Mooij erop, dat deze lts-leerlingen zich niet lang kunnen concentreren, terwijl de leerkracht juist lang 'verbaal' bezig is. De leerlingen zoeken of creëren daarom steeds meer afleiding. Volgens Mooij zou het beter zijn als leerkrachten hun onderwijs meer op de leerlingen zouden afstemmen, bijvoorbeeld door het gebruik van visuele, auditieve of manuele didactische methoden.

Van de Engelse onderzoekster Christine Griffin is een artikel opgenomen over meisjesculturen. Meisjesculturen op school moeten volgens haar gezien worden als verzet tegen vrouwelijke waarden als 'altijd aardig zijn'. Dit verzet manifesteert zich echter heel anders dan bij jongens: bijvoorbeeld door koppigheid en zwijgzaamheid, door giechelen, door zich overdreven vrouwelijk of juist als 'ruwe meid' te gedragen.

Te Poel is het in haar artikel niet eens met de door Griffin genoemde oorzaak van het verzet. Wanneer meisjes op school — in haar geval deed ze onderzoek op een huishoudschool — buiten de orde traden, was dat niet zozeer om de lessen te ondermijnen, maar om gezelligheid te veroveren. Ze probeerden een eigen ruimte te scheppen voor vrouwelijke relaties met docenten en medeleerlingen. Deze meisjes ontwikkelden dus geen antischoolcultuur, zoals de jongens op de lts-sen dat deden. Een belangrijke oorzaak hiervoor is volgens Te Poel gelegen in de intensieve leerlingbegeleiding door de docenten van de door haar onderzochte school.

Opmerkelijk in het boekje is het artikel van Schuurman: 'Patronen in de schoolhouding van leerlingen in het voortgezet onderwijs'. Het onderzoek waarop dit artikel steunt, omvatte 1.100 leerlingen. Schuurman onderscheidt een drietal dimensies in de waardering die een leerling heeft voor het instituut school en het volgen van onderwijs: de voorkeur voor werk boven de school, de waardering van de school als instituut voor persoonlijke vorming en de betekenis van buitenschoolse ervaringen in vergelijking met ervaringen

(vervolg op binnenzijde omslag)